

湖北毛茛科新植物

陶光复

(中国科学院武汉植物研究所 武汉)

NEW TAXA OF RANUNCULACEAE FROM HUBEI

TAO GUANG-FU

(Wuhan Institute of Botany, Academia Sinica, Wuhan)

Key Words *Thalictrum*; *T. Xingshanicum*; *Clematis*; *C. hefengensis*

关键词 唐松草属; 兴山唐松草; 鹤峰铁线莲

兴山唐松草 新种 图 1

Thalictrum xingshanicum G. F. Tao, sp. nov.

Proximum *T. fargesii* Franch. ex Finet et Gagnep., a quo foliolis majoribus 2—6 cm longis et 1.5—5 cm latis, carpidiis 6—13 differt.

Herba erecta perennis, circ. 40—60 cm alta, glabra. Caulis ramique graciles striati. Folia alterna, 1—3-ternata; foliola herbacea, ovata vel obovata, 2—6 cm longa, 1.5—5 cm lata, apice obtusa cum mucrone, basi subcordata interdum rotundata, margine praesertim supra medium 3—9-crenata, subtus viridula interdum pallide glauca manifeste reticulata, petiolulis 0.4—3 cm longis; petioli 2—5 cm longi; stipulae angustae, membranaceae. Flores 2 in monochasium simplex terminale vel 3—9 in id compositum dispositi; pedicelli 1—3.5 cm longi, filiformes, graciles. Flores hermaphroditi; sepalae 4, alba vel purpurea, elliptica 3—6 mm longa; stamina numerosa, antheris linearibus 1—1.5 mm longis, filamentis claviformibus superne antheris latioribus inferne filamentosis; carpidia 6—13, stylo recto, stigmatibus anguste elliptico. Achenia fusiformia, leviter compressa, 4—5 mm longa, extra 8-costata, breviter stipitata, stylo persistente recto circ. 1 mm longo.

Hubei (湖北): Xingshan (兴山), alt. 1700m, 8 May 1982, Z. D. Jiang et G. F. Tao (蒋祖德与陶光复) 167 (Holotypus, WUBI)

全株通常无毛。茎高 40—60 厘米, 纤细, 具纵槽纹, 常自下部起分枝。茎生叶为 1—3 回三出复叶; 小叶草质, 卵圆形或倒卵形, 长 2—6 厘米, 宽 1.5—5 厘米, 顶端稍具小尖头, 基部浅心形或圆形, 上部边缘具 3—9 个圆齿, 背面淡绿色, 有时被白粉, 脉隆起, 脉网明显, 小叶柄长 0.4—3 厘米; 叶柄长 2—5 厘米; 托叶狭, 膜质。单歧聚伞花序顶生, 常具花 3—9;

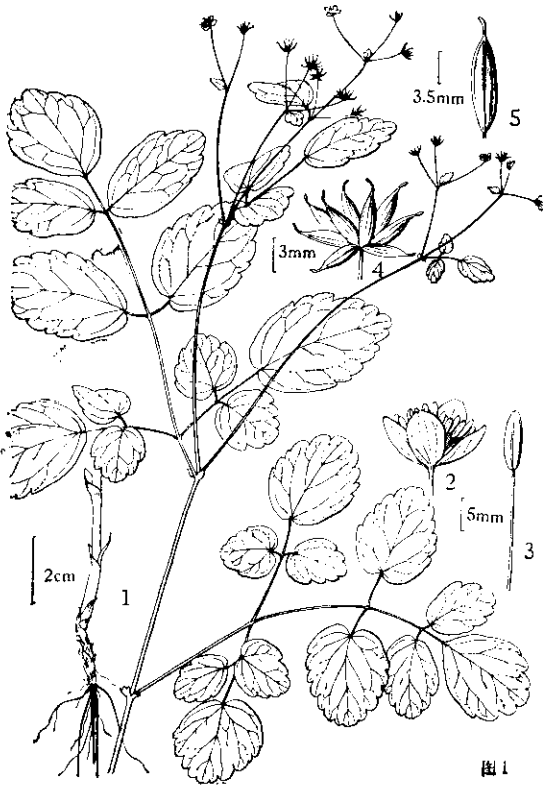

图1

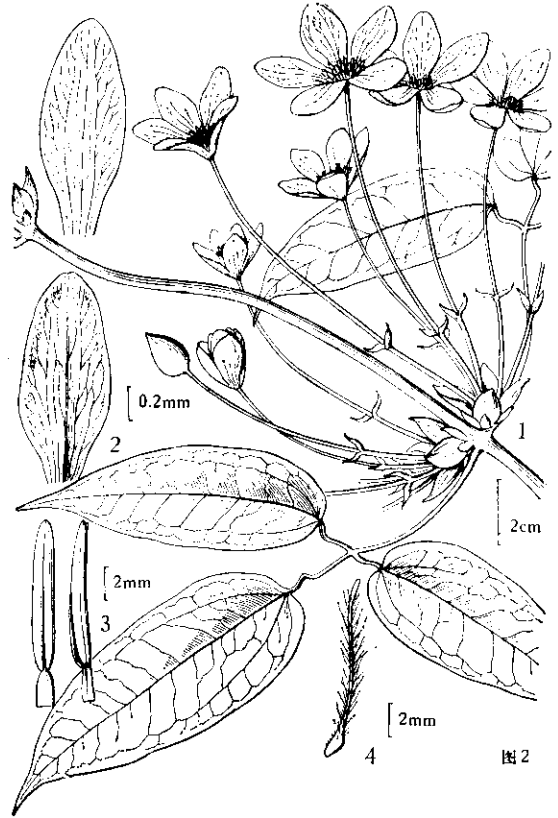

图2

图1 兴山唐松草 *Thalictrium xingshanicum* G. F. Tao 1. 植株 (plant); 2. 花 (flower); 3. 雄蕊 (stamen); 4. 蓇葖群 (follicetum); 5. 蓇葖 (follicle).

图2 鹤峰铁线莲 *clematis hefengensis* G. F. Tao 1. 茎上部示花序和叶 (upper part of a stem showing inflorescences and leaves); 2. 萼片, 外面和里面 (sepal, ventral and dorsal sides); 3. 雄蕊 (stamens); 4. 心皮 (carpel).

花梗细, 长1—3.5厘米。花两性; 萼片4, 白色或紫色, 椭圆形, 长3—6毫米; 雄蕊多数, 花药线形, 长1—1.5毫米, 花丝棒状, 上部比花药宽, 下部丝形; 心皮6—13, 花柱直, 柱头狭椭圆形。瘦果纺锤形, 稍两侧扁, 长4—5毫米, 外具8条纵肋, 有短心皮柄, 宿存花柱直, 长约1毫米。花期4—5月, 果期5—6月。

本种与西南唐松草 *T. fargesii* Franch. ex Finet et Gagnep. 十分相似。区别在于前者的小叶长2—6厘米, 宽1.5—5厘米, 心皮6—13; 而后者的小叶长1—3厘米, 宽1—2.5厘米, 心皮2—5。

鹤峰铁线莲 新种 图2

Clematis hefengensis G. F. Tao, sp. nov.

Species insignis floribus solitariis, vulgo 5—7 fasciculatis (haud cum foliis fasciculatis), a speciebus nobis notis bene distincta. Affinis *C. armandii* Franch., sed recedit floribus fasciculatis, sepalis 5—7, 2—5 cm, longis, 1—2.5 cm latis.

Liana lignosa, 4—10 m alta. Caulis scandens, teres, striatus. Ramulus rornotinus sparsim pubescens, mox glabrescens. Folia ternata; foliola coriacea, longe ovata ad

ovato-lanceolata, 9—14 cm longa, 2.5—7 cm lata, apice acuminata, basi leviter cordata vel rotundata, margine integra, utrinque glabra, nervis basalibus tribus prominulis, manifeste reticulata; petioli ad 12 cm longi. Flores hermaphroditi, saepe 5—7 fasciculati in axillis foliorum (rare flores 2 dichotomi a bracteis), basi squamis gemmarum multis persistentibus ovatis vel oblongis 0.7—3 cm longis; pedicelli ad 17 cm longi, infra medium pare bractearum triangulari-lanceolarum praediti; sepala 5—7, patentia, alba, longe elliptica, 2—5 cm longa, 1—2.5 cm lata, extra ad marginem tomentosa vel glabra, intra glabra; stamina glabra, antheris linearibus circ. 5 mm longis; carpodia villosa.

Hubei (湖北): Hefeng (鹤峰), alt. 1400 m, 28 April 1981, J. Q. Hong (洪家祥) 1226 (Holotypus, WUBI)

木质藤本,高 4—10 米。茎圆柱形,有纵条纹,小枝疏生短柔毛,后变无毛。三出复叶;小叶革质,长卵形至卵状披针形,长 9—14 厘米,宽 2.5—7 厘米,顶端渐尖,基部浅心形或圆形,全缘,两面无毛,基出脉 3 条,隆起,网脉明显;叶柄长达 12 厘米。花两性,常 5—7 朵簇生于叶腋(稀 2 花呈二叉式于苞片之上),基部有少数宿存芽鳞,鳞片卵形或长圆形,长 0.7—3 厘米;花梗长达 17 厘米,疏生短柔毛,中下部有一对三角状披针形的苞片;萼片 5—7,开展白色,长椭圆形,长 2—5 厘米,宽 1—2.5 厘米,外面边缘密生短绒毛或无毛,内面无毛;雄蕊无毛,花药线形,长约 5 毫米;心皮密生长柔毛。花期 4—5 月,果期 6—7 月。

本种花常 5—7 朵簇生于叶腋,以此易与本属其他各种相区别。本种形似小木通 *C. armandii* Franch., 但后者花多数,组成聚伞花序或圆锥状聚伞花序,萼片 4(—5),长 1—2.5(—4) 厘米,宽 0.3—1.2 (—2) 厘米。而本种花数杂簇生,萼片 5—7,长 2—5 厘米,宽 1—2.5 厘米,易区别。